

A Magyar Rektori Konferencia összefoglaló véleménye a „Fokozatváltás a felsőoktatásban” című felsőoktatási fejlesztési irányelvekről

Az MRK üdvözli a felsőoktatás fokozatváltására, a teljesítményelvű felsőoktatás fejlesztésének irányvonalaira vonatkozó koncepciót. Az MRK alapvetően egyetért a felsőoktatás minőségi követelményeknek megfelelő fejlesztésére irányuló javaslatokkal.

Az MRK nagy örömmel veszi tudomásul, hogy az előterjesztés is elismeri azt a tényt, hogy a magyar felsőoktatás **nemzetgazdaságunk egyik legsikeresebb, legversenyképesebb ágazata**, melyben lezajlott a rendszerváltás, megtörténtek a reformok, s már csak fokozatváltásra van szükség.

Az MRK támogatja, hogy az eltérő feladatokat ellátó és küldetéseket vállaló intézmények elsődleges funkciójuknak megfelelően specializálódjanak. Ennek következtében szükséges a differenciált szabályozás, finanszírozás és értékelés is a javasolt **tudományegyetem – egyetem – alkalmazott tudományok egyeteme – közösségi főiskola** szerinti differenciálásnak megfelelően.

Az MRK üdvözli a **minőség, verseny, teljesítmény, siker** kulcsszavak fokozott hangsúlyozását. Ezen törekvések nélkül nem hogy a nemzetközi versengésben nem számíthat pozíciókra a magyar felsőoktatás, de még a regionális vonatkozásokban, sőt itthoni körülmények között is hanyatlás a sorsa.

A koncepció – egyéb elemeivel összhangban – a már törvényileg bevezetett kancellári rendszert kiegészítve további jelentős külső döntéshozó tényezőket akar beilleszteni az Egyetem döntéshozatali rendszerébe. **Az MRK nem támogatja azt, hogy a szenátus tagjainak felét külső tagok alkossák, ehelyett igazgatóság létrehozását javasolja, amely hat tagból állna.** A rektor és a kancellár hivatalból, míg a szenátus és a miniszter által kijelölt további két-két fő delegálással nyerné el mandátumát. Az igazgatóság látná el a felsőoktatási intézmény stratégiai irányítását. Az igazgatóság a létszámából és az összetételéből adódóan is együttműködésre kényszerülne a többségi döntéshozatali elv alapján.

A koncepció alaptalanul keveset foglalkozik a fokozatváltáshoz szükséges források megteremtésével, a felsőoktatás finanszírozásának kérdéseivel. Általánosságban az MRK **nem tartja elégségesnek**, hogy a kormányzat a felsőoktatás fejlesztésében 2020-ig (amire az anyag több esetben is figyelmeztet) csupán uniós forrásokra kíván hagyatkozni, azt követően pedig **változatlan állami szerepvállalást** irányoz elő. A magasabb minőség, a fejlett államok felsőoktatása szintjének elérése többletforrásokat igényelne, amelyek biztosítása nélkül a kitűzött célok elérhetősége kérdésessé válik. Arra sem ad választ a koncepció, hogy a fejlettnek ítélt **központi régióba nem irányítható** (a fejlesztés hét esztendő fejlesztését szolgáló) **uniós források pótlását** hogyan kívánja megoldani változatlan állami szerepvállalás nélkül.

Elengedhetetlenül fontos a felsőoktatásban dolgozók, oktatók és nem oktatók **átfogó bérrendezése**. Az új felsőoktatási bér és javadalmazási rendszernek biztosítania kell, hogy az oktatási tevékenységet végző oktatói és egyéb besorolású alkalmazottak főállásból származó jövedelme még a fiatal munkavállalók esetén is **versenyképes** legyen az általuk kiképzett, nem felsőoktatásban foglalkoztatottakéval.

Az MRK megítélése szerint a koncepció mind az oktatás, mind a tudományos kutatás terén **aránytalanul és indokolatlanul mellőzi a társadalomtudományokat**. Ezt még az sem indokolja, hogy ott az előterjesztők nem terveznek fokozatváltást. Ha ugyanis a jövő felsőoktatási stratégiáját megalapozó koncepcióról tárgyalnak a résztvevők, kockázatot rejt magában a társadalomtudományok negálása. A koncepcióból hiányzó elemek a stratégiából is hiányozni fognak, így egy társadalomtudomány-mentes felsőoktatási stratégiát alapoz meg. Ez a kezelés egyébként oda vezetett, hogy a társadalmi elvárások közül rendre hiányzik a jól működő társadalom, a jó állam, a művészeti-kulturális szféra irányában megfogalmazott igény.

Az MRK javasolja – figyelemmel arra a tényre is, hogy a kancellári rendszer bevezetésével, illetve az igazgatóság felállításával a stratégia és a gazdálkodás feletti és fenntartói kontroll és irányítás gyakorlatilag korlátlan teret nyer – a felsőoktatási intézményekre vonatkozó gazdálkodási szabályozó rendszer leegyszerűsítését, az állami szervekre vonatkozó gazdálkodási szabályokhoz képest speciális, a felsőoktatási intézmények feladataihoz jobban illeszkedő, a feladatellátást támogató és nem akadályozó gazdálkodási szabályok kialakítását. A magyar felsőoktatási intézmények jelentős saját bevétellel rendelkeznek, az előterjesztés szerint a cél ennek növelése. Ez csak a vállalatszerűbb gazdálkodás, illetve az ezt támogató szabályozórendszer segítségével érhető el.

Az intézményesített fenntartói kontroll lehetővé teszi, hogy a felsőoktatási intézmények tulajdonosai legyenek az általuk használt ingatlan és ingó vagyonnak, az ezzel történő ésszerű és kontrollált gazdálkodás szintén a hatékonyabb feladatellátást segítheti.

Budapest, 2014. november 4.